

PRZEGLĄD ZACHODNIOPOMORSKI
TOM XXVIII (LVII) ROK 2013 ZESZYT 1

O PROFESORZE TADEUSZU BIAŁECKIM

KAZIMIERZ KOZŁOWSKI

Szczecin

PROFESOR TADEUSZ BIAŁECKI – HISTORYK SZCZECINA

Słowa kluczowe: historiografia Szczecina, Tadeusz Białecki, historia Szczecina, Pomorze Zachodnie.

Keywords: historiography of Szczecin, Tadeusz Białecki, history of Szczecin, Western Pomerania.

O drodze życiowej i dorobku naukowym oraz popularyzatorskim prof. Tadeusza Białeckiego napisałem już sporo. Pretekstem były obchody 70-lecia Jego urodzin (2003)¹ oraz pierwsza część wspomnień *Szczecin – przystanek na całe życie* (Szczecin 2009)². Już sam tytuł tych wspomnień zapowiada, że Autor zamierza jako profesjonalny badacz służyć temu miastu, a zaczęło się to już po 1958 r. Za informację o charakterze naukowym można uznać następujący fragment wspomnianej książki: *Szczecin w 1958 roku był już znacznie inny niż z lat 1952–1953, kiedy dosłownie leżał w gruzach. Przez te kilka lat przede wszystkim zniknęły gruzy prawie z całego Śródmieścia. Wszędzie ciągnęły się ogromne, puste przestrzenie. Z placu Żołnierza można było dojrzeć zabudowę Niebuszewa. Nieusunięty gruz zalegał jeszcze dolną część Starego Miasta oraz Łasztownię. W górnej*

¹ K. Kozłowski, *O Jubilacie słów kilka. W 70. rocznicę urodzin prof. Tadeusza Białeckiego*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2003, z. 4, s. I–VII; idem, *O Jubilacie słów kilka*, w: *Monumenta manent. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Tadeuszowi Białeckiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. A. Makowski, E. Włodarczyk, Szczecin 2003, s. 7–15.

² K. Kozłowski, *O drodze życiowej i osiągnięciach twórczych autora wspomnień – prof. Tadeusza Białeckiego*, w: T. Białecki, *Szczecin – przystanek na całe życie. (Część I. Wspomnienia z lat 1933–1958)*, Szczecin 2009, s. 7–13.

części Starówki przygotowywano się już do budowy domów, kopano fundamenty. Całe kwartały uliczne w Śródmieściu ogrodzone już były płotami, co zapowiadało rychłe rozpoczęcie robót budowlanych. [...] Ale to należy już do następnego okresu mojego pobytu w Szczecinie³. W tomie drugim – *Wspomnienia z lat 1958–1975*⁴ – Tadeusz Białecki odrywa się raz po raz od biograficznej narracji, aby zaprezentować przemyślane informacje o dziejach miasta. Oto przykład ze stron 201–211, z rozdziału zatytułowanego *Szczecin w latach sześćdziesiątych*. Mamy tu zapowiedź pracy habilitacyjnej dr. Białeckiego o wysiedleniu Niemców z regionu i, co charakterystyczne, Profesor ze współczesnej perspektywy uzasadnia, dlaczego zajął się niemodnym dziś (lub popularnym „inaczej”) tematem. Za część historii powojennego Szczecina trzeba też uznać informację o aktywności Instytutu Zachodniopomorskiego (IZP), Szczecińskiego Towarzystwa Kultury czy subiektywne, nieco laudacyjne sylwetki historyków szczecińskich. Przejdę jednak do oceny dorobku prof. Tadeusza Białeckiego jako historyka Szczecina. Rozpocząć trzeba od Jego pracy w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej (WiMBP), mimo że ślady naukowej aktywności Tadeusza Białeckiego w odniesieniu do Szczecina można zaobserwować już podczas Jego działalności w Muzeum Pomorza Zachodniego.

Praca w WiMBP

Z moich rozmów z prof. Tadeuszem Białeckim wynika, że gdy przeszedł On do pracy w bibliotece (a był to rok 1959), istniały ogromne zaniedbania w opracowaniu zbiorów bibliotek terenowych, bardzo słaba była kadra bibliotekarzy (nader często bez należytego przygotowania merytorycznego), zaniedbano technikę biblioteczną. Na usuwaniu tych braków skupiły się wówczas wysiłki działu instrukcyjnego WiMBP, gdzie pracował późniejszy profesor. Tadeusz Białecki koncentrował się wówczas (wraz z kolegami) na wyjazdach do bibliotek terenowych w celu prowadzenia szkoleń bibliotekarzy i na wprowadzaniu zasad udostępniania księgozbioru według profesjonalnych norm. Profesor Białecki wspomina, iż wysiłki te dały efekt: powstało wiele nowych lokali bibliotecznych, wzrósł poziom pracy bibliotekarzy, czytelnictwo w bibliotekach Pomorza Zachodniego zajęło jedno z pierwszych miejsc w Polsce. *To były nasze (i moje)*

³ Ibidem, s. 492–493.

⁴ T. Białecki, *Szczecin – przystanek na całe życie. (Część 2. Wspomnienia z lat 1958–1975)*, Szczecin 2012.

wspólne osiągnięcia na tym polu kultury. Napisałem wówczas wiele artykułów poświęconych sprawom bibliotekarstwa, opublikowanych w fachowych pismach bibliotecznych.

Praca w IZP Redaktor naczelny „Przeglądu Zachodniopomorskiego”

Ze względu na fakt, że zainteresowania naukowe Tadeusza Białeckiego ściśle wiązały się z celami i zadaniami Instytutu Zachodniopomorskiego, ich realizacja od momentu, kiedy został On dyrektorem IZP, nabrały innego wymiaru. Wszyscy ówcześni szczecińscy historycy widzieli słabość lub niemal brak naszej polskiej historiografii dotyczącej tego regionu w porównaniu z ogromną literaturą niemiecką. Dzielnica ta, stając się obecnie częścią Polski, wymagała za wszelką cenę nowych polskich opracowań, które choćby w jak najbardziej skrótowej formie pozwolą zniwelować ten dystans. Tadeusz Białecki popierał więc wszelkimi sposobami, w miarę własnych realnych możliwości badawczych, organizację takich badań oraz wspierał publikacje prac młodych, początkujących historyków i innych humanistów. Za Jego dyrektorowania wydano w IZP ponad 50 książek (w tym doktoratów i habilitacji) poświęconych różnym dziedzinom z zakresu historii, ekonomii, socjologii i spraw morskich tego regionu. Przyczyniło się to do wzrostu dorobku naukowego młodych naukowców, a co za tym idzie – do rozwoju szczecińskiego środowiska historyków (i ogólnie humanistów).

Taką samą politykę realizował, będąc redaktorem naczelnym „Przeglądu Zachodniopomorskiego”. Efekty uwidoczniły się bardzo wyraźnie już w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku (można tu operować konkretnymi nazwiskami). Profesor Białecki konsekwentnie podkreśla rolę starszych kolegów związanych z „Przeglądem Zachodniopomorskim”, a szczególnie prof. Henryka Leśńskiego i prof. Władysława Filipowiaka. Wyraża też satysfakcję, iż przekazał redakcję „Przeglądu” w dobre ręce, tzn. prof. Radosławowi Gazińskiemu, pozostając przewodniczącym Rady Naukowej tego periodyku.

Szczecin na starych widokach, 1995

Trzeba zwrócić uwagę na pierwszą w historiografii Szczecina obszerną publikację (ponad 500 reprodukcji) widoków Szczecina (malarstwo, grafika, rysunek)

od XVI w. do końca niemieckiego Szczecina w 1945 r.⁵ Publikacja o wartościach dokumentarnych (biorąc pod uwagę zniszczenia wojenne miasta), zaopatrzona w rzeczowe komentarze w języku polskim i niemieckim, o wiele lat wyprzedziła lawinową publikację widoków Szczecina na niemieckich pocztówkach (nie zawsze niestety udaną, lecz często propagandową), jakiej jesteśmy dzisiaj świadkami. Można uznać, iż przełamała ona schemat nieukazywania dawnego niemieckiego Szczecina lub – podchodząc do zagadnienia inaczej – zapoczątkowała masową prezentację niemieckiego dorobku w zakresie budownictwa i rozwiązań urbanistycznych.

Szczecin. Rozwój miasta w Polsce Ludowej, 1977

Ta obszerna książka to pierwsza próba pełnej powojennej monografii dziejów Szczecina (do 1975 r.), z położeniem głównego nacisku na rozwój gospodarczy miasta, jego kulturę i oświatę⁶. Oparta została głównie na źródłach archiwalnych wytworzonych przez poszczególne zakłady pracy oraz władze regionalne. Sam prof. Białecki stwierdza, iż książka ta *ukazuje trud odbudowy i budowy zniszczonego miasta w 30-leciu polskiego Szczecina. Ujemna jej strona – to jednostronne, bezkrytyczne ukazanie procesu dziejowego, zwrócenie uwagi tylko na pozytywne procesy odbudowy, bez krytycznego spojrzenia na ujemną stronę powojennego i współczesnego życia politycznego w kraju. Usprawiedliwia to jednak ówczesna sytuacja ustrojowa Polski i działalność cenzury*⁷. Ta samokrytyczna wypowiedź świadczy niewątpliwie o uczciwości autora oraz chęci zwrócenia uwagi czytelnika na niedostatki tego skądinąd solidnego opracowania, którym posługiwać się trzeba krytycznie, wykorzystując zaprezentowane fakty, bez ich społecznego komentarza. Można skonstatować, że Profesor w tej książce koncentrował się – tak jak napisał w tytule – na rozwoju miasta w Polsce Ludowej, nie uwzględniając jednak stanów regresu czy stagnacji, zapowiadających dalsze trudne problemy o charakterze gospodarczym i politycznym, których byliśmy świadkami w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Do tych spraw Tadeusz Białecki nawiązał m.in. w swej następnej książce z 1992 r.

⁵ T. Białecki, *Szczecin na starych widokach (XVI–XX wiek). Stettin auf alten Abbildungen (16.–20. Jahrhundert)*, Szczecin 1995.

⁶ T. Białecki, *Szczecin. Rozwój miasta w Polsce Ludowej*, Poznań 1977.

⁷ Wypowiedź prof. T. Białeckiego w zbiorach autora.

Historia Szczecina, 1992

Jest to popularna synteza całych dziejów Szczecina, doprowadzona do okresu tzw. dwuwładzy, czyli wydarzeń z sierpnia 1980 r., gdy uformował się NSZZ „Solidarność”⁸. W tej publikacji zostały już w znacznej mierze uwzględnione trendy krytyczne w stosunku do okresu socjalistycznego w Polsce. Za szczególnie ważne konstatacje Profesora trzeba uznać nowe spojrzenie na stosunki polsko-radzieckie w pierwszym okresie polskiego Szczecina (głównie w kwestiach demontażu mienia poniemieckiego), bardziej krytyczne oceny wobec tworzenia się i funkcjonowania aparatu administracyjnego, organów bezpieczeństwa i stosowanych przez nie represji w stosunku do opozycji politycznej itd. Tadeusz Białecki w jednej z naszych rozmów wyjaśnił, że *nie wszystkie wprawdzie problemy były możliwe do nowego ujęcia, ponieważ powyższa monografia była już od dłuższego czasu w przygotowaniu edytorskim. Zaprezentowane ustalenia zapowiadały jednak zmiany w tendencjach wszelkich ocen funkcjonowania miasta w okresie Polski Ludowej.*

Przejdźmy jednak do dwóch najważniejszych w moim przekonaniu osiągnięć prof. Tadeusza Białeckiego jako historyka Szczecina. Chodzi o IV tom *Dziejów Szczecina*, którego jest autorem koncepcji, współredaktorem (z prof. Zygmuntem Silskim) i autorem kilku artykułów, oraz o *Encyklopedię Szczecina*.

Czwarty tom *Dziejów Szczecina, 1998*

Praca stanowi – ostatnią jak dotychczas – część serii *Dzieje Szczecina* pod redakcją prof. Gerarda Labudy⁹. Przygotowana została w Zakładzie Historii Pomorza Zachodniego Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk i Instytucie Historii Uniwersytetu Szczecińskiego. Autorem koncepcji opracowania jest prof. Tadeusz Białecki, przy współudziale prof. Zygmunta Silskiego, który skoncentrował się na sprawach ekonomicznych. Recenzentem tej ogromnej pracy był prof. Gerard Labuda, którego uwagi skierowane do licznych autorów wyegzekwował prof. Białecki. Opracował On także następujące rozdziały pracy: *Główne etapy rozwoju Szczecina w latach 1945–1989/1990*, *Pierwsze lata polskiego Szczecina (1945–1949)*, *Ludność* oraz *Bibliografię – Szczecin w latach 1945–1990*.

⁸ T. Białecki, *Historia Szczecina. Zarys dziejów miasta od czasów najdawniejszych do 1980 r.*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1982.

⁹ *Dzieje Szczecina*, red. G. Labuda, t. IV: 1945–1990, red. T. Białecki, Z. Silski, Szczecin 1998.

W artykułach autorskich Tadeusz Białecki zebrał swoje wcześniejsze doświadczenia badawcze dotyczące procesów demograficznych, a także przedstawił własną wizję etapów dziejów miasta, starając się obiektywnie pokazać aktywa i pasywa wojennych losów miasta. Praca ta nadal stanowi ważny punkt odniesienia zarówno dla profesjonalnych badaczy, jak i osób piszących prace magisterskie czy zajmujących się publicystyką.

Wiedza uzyskana w trakcie przygotowania IV tomu *Dziejów Szczecina* niewątpliwie zaowocowała przy ustalaniu haseł i autorów tej części *Encyklopedii Szczecina*, która dotyczy polskiego okresu dziejów miasta.

Encyklopedia Szczecina, 1999–2010

To druga w Polsce (po Warszawie) regionalna encyklopedia wielkiego miasta (dwa tomy i trzy suplementy, ok. 2,5 tys. stron formatu A4, ok. 250 autorów)¹⁰. Ma ona charakter uniwersalny i retrospektywny, przełamała długoletnie obiekcje dotyczące niemieckiego Szczecina, który to okres zajmuje w niej poczesne miejsce, łącząc zresztą skutecznie dzieje gospodarcze niemieckiego Szczecina z jego polskim okresem (niezmiernie ważne chociażby ze względu na gospodarkę morską miasta i jej powiązania z ziemią polskimi). Jest bogato ilustrowana. Warto odnotować, iż dedykowana została przez prof. Białeckiego polskim i niemieckim mieszkańcom Szczecina. Mimo pewnych usterek i zróżnicowanego poziomu opracowania różnych haseł stanowi prawdziwą kopalnię wiedzy o przeszłości miasta, podanej w skrótovej formie.

Na temat *Encyklopedii* pojawiło się już wiele informacji, niektóre z nich mają krytyczny charakter. Faktem jednak pozostaje, iż gigantyczny wysiłek prof. Tadeusza Białeckiego dał dobre owoce. Generalnie rzecz biorąc, *Encyklopedia* spełnia swą funkcję społeczną, a jej następne kompleksowe wydanie, nad którym Profesor pracuje, pozwoli poszerzyć spektrum informacyjne i zakres haseł, poprawić usterki. Niewątpliwie *Encyklopedia Szczecina* Tadeusza Białeckiego przejdzie do historii miasta i będzie jej służyła przez następne dziesięciolecia.

Tadeusz Białecki zajmował się także nazewnictwem geograficznym Szczecina (Świnoujścia) i całego Pomorza Zachodniego. Jest kilka publikacji na ten te-

¹⁰ *Encyklopedia Szczecina*, red. T. Białecki, t. I: A–O, Szczecin 1999, t. II: P–Ż, Szczecin 2000, *Suplement 1*, Szczecin 2003, *Suplement 2*, Szczecin 2007, *Suplement 3*, Szczecin 2010.

mat. Do tego obszaru należy zaliczyć opracowanie zbiorowe z 2002 r.¹¹, a szczególne podkreślenia wymaga *Słownik nazw fizjograficznych* z 2001 r. (12,6 tys. nazw polskich i ponad 7 tys. ich niemieckich odpowiedników)¹². O ile ten pierwszy słownik oparty został w większości na istniejących już opracowaniach, o tyle słownik fizjograficzny jest opracowaniem źródłowym. Autor oparł go w większości na źródłach kartograficznych polskich i niemieckich. Jest to jedyny, jak dotychczas, tego typu słownik w Polsce, obejmujący obszar określonego regionu geograficznego i historycznego.

Profesor Białecki zapoczątkował również – w 1981 r. – publikowaną przez Uniwersytet Szczeciński przy współpracy z Archiwum Państwowym w Szczecinie serię źródeł historycznych dotyczących Pomorza Zachodniego, których poszczególne tomy ukazują się do dzisiaj w ramach serii „Źródła do Dziejów Pomorza Zachodniego”. Tę podjętą przez prof. Białeckiego inicjatywę (i współautorstwo) mam zaszczyt kontynuować.

Trzeba też zwrócić uwagę na monumentalne wydawnictwo źródłowe, które powstało z inicjatywy prof. Białeckiego i przy Jego twórczym udziale. Chodzi o przekład i druk polskiej wersji wielkiej kroniki historycznej Tomasza Kantzowa *Pomerania* z XVI w. (wspólne dzieło z prof. Edwardem Rymarem oraz tłumaczem Krzysztofem Gołądą)¹³.

Do tego typu wydawnictw można w pewnym sensie zaliczyć publikację wspomnień uczestników konkursu „Dzieje szczecińskich rodzin w XX wieku”. Pod redakcją Tadeusza Białeckiego ukazały się trzy tomy: *Z nadodrzańskiej ziemi* (1974), *Drogi powrotu* (1981) i *W służbie polskiego morza* (1991), a w „Przeglądzie Zachodniopomorskim” opublikował On wspomnienia czternastu autorów – uczestników tego konkursu. Drukiem wyszły przywołane już wyżej własne wspomnienia Profesora: *Szczecin – przystanek na całe życie*.

Trzeba też zwrócić uwagę na opracowany z inicjatywy prof. Białeckiego i dr. Andrzeja Talarczyka tom źródeł *Stettin/Szczecin 1945–1946*, zredagowany wspólnym wysiłkiem naukowców polskich i niemieckich¹⁴. Pracami redakcyjnymi ze strony polskiej kierował prof. Białecki, a ze strony niemieckiej Jörg Hack-

¹¹ *Słownik współczesnych nazw geograficznych Pomorza Zachodniego z nazwami przejściowymi 1945–1948*, red. T. Białecki, Szczecin 2002.

¹² T. Białecki, *Słownik nazw fizjograficznych Pomorza Zachodniego*, Szczecin 2001.

¹³ T. Kantzow, *Pomerania. Kronika pomorska z XVI wieku*, tłum. K. Gołąda, oprac. T. Białecki, E. Rymar, t. I–II, Szczecin 2005.

¹⁴ *Stettin/Szczecin 1945–1946. Dokumente – Erinnerungen. Dokumenty – wspomnienia*, red. T. Białecki [et al.], Rostock 1995.

mann z Lubeki. Jest to tom źródeł w języku polskim i niemieckim, dotyczących Szczecina w dwóch pierwszych latach po drugiej wojnie światowej. Książka ta jako jedna z pierwszych stanowiła z pewnością przełom we wzajemnym spojrzeniu na najnowsze dzieje miasta.

Profesor Tadeusz Białecki wypromował kilka prac doktorskich oraz około pięciuset magisterskich i licencjackich, z których większość dotyczy historii Szczecina oraz miast i powiatów Pomorza Zachodniego. Zrecenzował też kilka prac doktorskich oraz habilitacyjnych dotyczących historii Szczecina i regionu. Jest również autorem kilkudziesięciu recenzji wydawniczych prac przygotowanych przez badaczy na temat historii naszego miasta. Młodzi i starzy historycy Szczecina zawsze mogli i mogą liczyć na konsultacje i wskazówki ze strony nestora naszego środowiska.

Profesor wielokrotnie podkreślał, iż nie można precyzyjnie oddzielić Jego aktywności naukowej jako historyka Szczecina od całego regionu zachodniopomorskiego. Do tych prac Tadeusz Białecki zalicza *opracowywanie i redagowanie tzw. monografii ziem [...] Te monografie zrodziły się z potrzeby chwili już w latach siedemdziesiątych. Nowe polskie pokolenie tych ziem zaczęło domagać się od historyków informacji na temat przeszłości historycznej ziemi, na której mieszkają.*

Jestem przekonany, iż obchodzący osiemdziesiąt rocznicę urodzin Profesor, o ile otrzyma stosowne wsparcie finansowe od władz miasta, przygotuje w najbliższym czasie nową, elektroniczną wersję *Encyklopedii Szczecina* oraz odda do druku III tom swych wspomnień, w którym podzieli się z nami doświadczeniem w pracy naukowej i społecznej w Szczecinie i dla Szczecina.

Bibliografia

- Białecki T., *Historia Szczecina. Zarys dziejów miasta od czasów najdawniejszych do 1980 roku*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1982.
- Białecki T., *Słownik nazw fizjograficznych Pomorza Zachodniego*, Szczecin 2001.
- Białecki T., *Szczecin – przystanek na całe życie. (Część 1. Wspomnienia z lat 1933–1958)*, Szczecin 2009.
- Białecki T., *Szczecin – przystanek na całe życie. (Część 2. Wspomnienia z lat 1958–1975)*, Szczecin 2012.

- Białecki T., *Szczecin na starych widokach (XVI–XX wiek). Stettin auf alten Abbildungen (16.–20. Jahrhundert)*, Szczecin 1995.
- Białecki T., *Szczecin. Rozwój miasta w Polsce Ludowej*, Poznań 1977.
- Dzieje Szczecina*, red. G. Labuda, t. IV: 1945–1990, red. T. Białecki, Z. Silski, Szczecin 1998.
- Encyklopedia Szczecina*, red. T. Białecki, t. I: A–O, Szczecin 1999, t. II: P–Ż, Szczecin 2000, *Suplement 1*, Szczecin 2003, *Suplement 2*, Szczecin 2007, *Suplement 3*, Szczecin 2010.
- Kantzow T., *Pomerania. Kronika pomorska z XVI wieku*, tłum. K. Gołda, oprac. T. Białecki, E. Rymar, t. I–II, Szczecin 2005.
- Kozłowski K., *O drodze życiowej i osiągnięciach twórczych autora wspomnień – prof. Tadeusza Białeckiego*, w: T. Białecki, *Szczecin – przystanek na całe życie. (Część I. Wspomnienia z lat 1933–1958)*, Szczecin 2009, s. 7–13.
- Kozłowski K., *O Jubilacie słów kilka*, w: *Monumenta manent. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Tadeuszowi Białeckiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. A. Makowski, E. Włodarczyk, Szczecin 2003, s. 7–15.
- Kozłowski K., *O Jubilacie słów kilka. W 70. rocznicę urodzin prof. Tadeusza Białeckiego*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2003, z. 4, s. I–VII.
- Słownik współczesnych nazw geograficznych Pomorza Zachodniego z nazwami przejściowymi z lat 1945–1948*, red. T. Białecki, Szczecin 2002.
- Stettin/Szczecin 1945–1946. Dokumente – Erinnerungen. Dokumenty – wspomnienia*, red. T. Białecki [et al.], Rostock 1995.

PROFESSOR TADEUSZ BIAŁECKI: HISTORIAN OF SZCZECIN

SUMMARY

When Tadeusz Białecki finished his university studies in 1958, he decided to settle in Szczecin which he had visited in complicated circumstances several times before; as a result he has been living here for the last 55 years. For all that time Professor Białecki has expanded and broadened his historical knowledge; and he has concentrated his academic interest on Szczecin, at the same time promulgating the acquired knowledge. The article presents the research space (editorial as well) of T. Białecki in which he dealt with the West-Pomeranian capital; as he worked in the Regional and Municipal Public Library,

later in the 'West-Pomeranian Journal' (*Przegląd Zachodniopomorski*), and finally as he created his masterwork, 'Szczecin Encyclopaedia' (*Encyklopedia Szczecina*). In the meantime, he wrote a few monographs and hundreds of articles concerning the history of Szczecin, and several collective works, among which a special attention should be paid to the Fourth Volume of the 'History of Szczecin' (*Historia Szczecina*), edited together with Professor Zygmunt Silski. Extensive parts of both the 'History of Szczecin' and 'Szczecin Encyclopaedia', were written by Professor Białecki, but what is more he set the tone of the narrative related to the history of the city to which he has been attached emotionally and intellectually. It seems quite positive that the academic production of Professor Białecki is of great value and no future researcher could ignore it.